

ABSTRACT

Presentem una proposta orientada a integrar l'educació emocional en el dia a dia de la classe, des de les activitats quotidianes i curriculars com una part més de la pròpia dinàmica i realitat escolar. Estem davant la necessitat d'integrar la educació emocional a "realitat escolar", per esdevenir en si mateixa, la millor forma d'adquirir i potenciar el coneixement i creixement emocional de la persona, tant en la seva dimensió subjectiva com col·lectiva. Es tracta d'aprendre a ser "persona", integrant les tres dimensions –emoció, acció, raó– des del que ja s'està fent, és a dir d'una manera significativa. Entenem que l'acció educativa no es pot plantejar com un producte o com una fórmula a aplicar, per la qual cosa proposem unes línies d'acció des de les àrees curriculars instrumentals. Estem davant la formació dels futurs ciutadans d'una societat que necessita i aspira ser millor, més justa i equilibrada. Això requereix una veritable educació emocional integrada.

JUSTIFICACIÓ

Els nens d'educació infantil d'avui són els ciutadans de demà, creixeran i desenvoluparan les seves potencialitats des d'una determinada realitat, des d'un enfocament docent, des d'una interacció plena de significacions. Tot això a través d'unes determinades formes de comunicació, d'abstracció de la realitat, de construcció del coneixement i de les relacions personals.

Certament com diu la dita, "es fa camí caminant", i aquesta proposta vol aportar, un pas més en aquesta direcció. S'educa amb la coherència des de les petites coses, en el dia a dia, en continuïtat i amb constància, amb el que és diu però també amb l'exemple del que es fa i, sobretot, de com es fa.

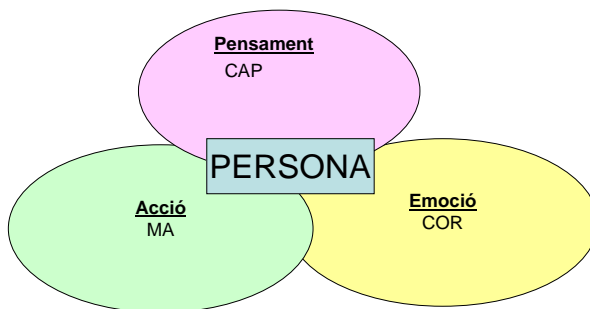
Les dimensions emocionals, la gestió equilibrada i la vivenciació constructiva de les mateixes, requereixen una proposta integrada des de tot allò que el nen ja està fent. D'aquí que trobem interessant fer una proposta articulada en les matèries de caire instrumental. Tradicionalment han estat les que serveixen per vehiculitzar els primers aprenentatges, per la qual cosa també haurien de ser-ho en l'àmbit de l'aprenentatge emocional.

EDUCACIÓ EMOCIONAL: Una proposta integrada

La persona es desenvolupa d'una manera interrelacionada i global. És la combinació de les tres dimensions "cap-cor-ma", o dit d'una altra manera "raó, emoció i acció" que conjuntament forgen i donen sentit a la subjectivitat de cada nen, de cada futur adult. Tot això vindrà determinat en funció de les vivències i experiències que és puguin desenvolupar.

Per aquesta raó, l'escola té un gran potencial en l'educació emocional, sobretot si es capaç d'integrar l'educació emocional en el que ja s'està fent.

Relacions del model integrat

En coherència amb tot el que s'ha comentat, l'acció educativa no es pot plantejar com un producte o com una fórmula a aplicar, tampoc poc quedar només en el terreny de la informació i cal que esdevingui veritablement formació.

Cal entendre que es tracta de potenciar el desenvolupament de les competències de la persona com una plena humanització. Això implica necessàriament, un aprenentatge significatiu en les dimensions emocionals, la possibilitat de poder relacionar els nous significats amb els previs i integrar-los de manera constructiva i enriquidora per a cada individu. Cal tenir l'opció de rebre "inputs" emocionals des de tots els processos d'aprenentatge en que el nen està implicat, per poder-los experimentar, reflexionar i integrar. Només d'aquesta manera podrem assegurar que esdevinguin significatius, i a més, que generin "outputs" o respostes constructives que facilitin la possibilitat d'anar

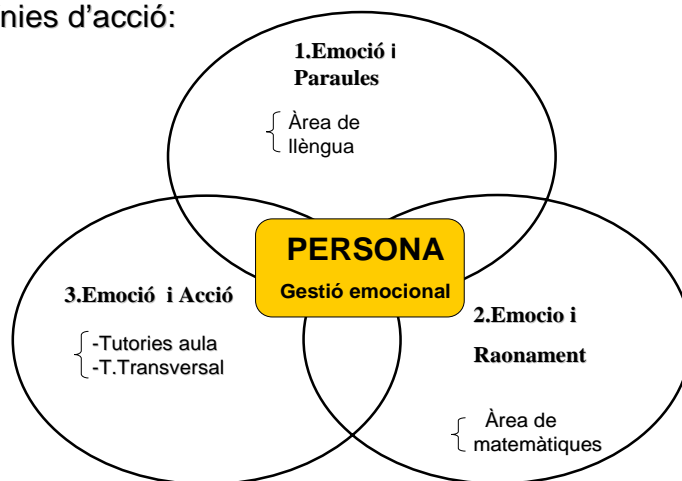
cap el propi autoaprenentatge emocional. De la mateixa manera que quan el nen o la nena aprèn a llegir, i ho fa amb una bona motivació per la lectura, té accés a tot un món de significats a través del contingut de totes les noves lectures que va efectuant, l'educació emocional també és un aprenentatge s'ha d'adquirir a través de les significacions vivenciades. Això a clau per al futur desenvolupament de la persona.

Partint d'aquesta consideració, aquesta proposta de educació emocional vol desenvolupar tres línies d'acció integrades des de les àrees curriculars instrumentals.

Com es pot apreciar en la següent figura, el desenvolupament de la persona està situada en la intersecció de les dimensions -acció, emoció, raó-.

Formació Emocional Integrada

Línies d'acció:

Pensem que pot ser interessant definir tres línies d'acció que corresponguin a tres àrees escolars, integrada des de cada una d'elles. Les dos primeres fan referència a l'àrea de llengua i de matemàtiques respectivament. La tercera, es contempla des de les tutories d'aula, així com des del eixos transversals de l'escola.

1. Emoció i paraules:

- Si és a través de les paraules que donem sentit a les pròpies emocions, i si aquestes esdevenen el motor de les nostres relacions, està clar que hi ha un gran potencial des de l'àrea de llengua.

- Cal aprendre i vivenciar la relació entre les paraules i les emocions. Això implica també l'aprenentatge de les relacions entre gestió emocional i comunicació.
- Paraules com empatia, el respecte, el diàleg, l'autocontrol, la comunicació, la discussió les trobem representades de manera molt obvia a la escola. Cal que esdevinguin significatives també en la pròpia gestió emocional de cada nen/a.
- Es vol promoure la reflexió conjunta i generalització, a partir de la relació entre el llenguatge i el pensament.

2. Emoció i raonament:

- A partir de la relació entre la lògica i l'abstracció i el seu potencial valoratiu es potencien les relacions entre matemàtica i autoestima.
- Matemàtica recreativa i motivació de la matemàtica.
- Comunicació auditiva, visual i cinestèsica a la matemàtica.
- Dinàmica de grups i matemàtica.

3. Emoció i acció:

- Els fets i esdeveniments quotidians, la pròpia acció de l'aula i de l'escola com a element per experimentar i vivenciar una gestió emocional constructiva i equilibrada.
- Potenciar aquelles experiències que, des de les relacions de l'entorn escolar, afavoreixin la possibilitat de desenvolupar una equilibrada gestió emocional.
- L'experiència compartida permet generalitzar sobre la resolució del conflicte.
- És de gran importància que els centres desenvolupin la convivència, de fet quan un grup té un bon clima de relacions, darrera hi haurà un treball de tutoria seriós i eficaç. La tutoria ha de ser oberta en el sentit d'incloure tots

els temes que es vegin necessaris en funció de l'actualitat i el context immediat..

- Conèixer el potencial del conflicte com una eina de creixement i coneixement personal i col·lectiu.
- Fòrums per explicar, compartir i reflexionar sobre els conflictes, (entre els propis nens, dins l'aula, amb les famílies, etc.).
- En qualsevol grup és molt important l'estratègia o norma que es fa servir per prendre les decisions (votacions, consens, etc.) ja que d'això dependrà la rendibilitat i la satisfacció del grup.
- Per que una persona pugui arribar a sentir-se autorealitzada ha de passar per la necessitat de pertinença, d'amor, necessitat i també social, etc.

Elements de la proposta

¿QUI?

- Nens i nenes d'Educació Infantil i Educació Primària.
- El mestres, (tutors i altres).
- Tota persona interessada en la gestió emocional equilibrada con element de millora personal.

¿QUÈ?

- La pràctica vivencial e integrada de les emocions com element d'aprenentatge: relació e interrelació entre el coneixement, les persones i l'entorn.
- Les experiències de formació integrada: la pròpia gestió emocional (dimensió subjectiva i col·lectiva) des de les matèries curricular instrumentals (pràctiques personals, socials i ecològiques).

¿COM?

- Metodologies interactives: enfocament a partir de l'acció-vivènciació-reflexió-acció.
- Àrees instrumentals:
 - .Emoció i paraules- Llengua
 - .Emoció i raonament- Matemàtiques
 - .Emoció i acció-Tutories

¿PER QUÈ?

- Objectiu aprenentatge significatiu emocional.
- Objectiu de comprensió vivenciada: "formació i informació".
- Objectiu de conscienciació col·lectiva i convivència constructiva.

REFLEXIÓ FINAL

És indiscutible la rellevància que té la dimensió emocional en la formació dels futurs ciutadans. Però, certament, això requereix la màxima coherència amb les propostes educatives, és a dir, amb el que es fa quotidianament i en continuïtat. La millor prevenció per a una societat més sana i més justa comença per una educació que estimuli la gestió emocional equilibrada, la sensibilitat moral i el bon criteri per a afrontar els problemes subjacents a la vida en societat, l'autoconeixement emocional, la resolució positiva dels conflictes. Es tracte d'ensenyar als nens a tenir una bona autoestima, a expressar els seus sentiments a escoltar i ser escolats, per poder resoldre els seus problemes de manera assertiva i constructiva.

Si des de l'escola es potencia l'aprenentatge més importants en la vida de tot ser humà, el d'aprendre a ser "persona", integrant les tres dimensions –emoció, acció, raó-, s'estarà dotant al nen/a per afrontar amb èxit la majoria dels conflictes humans de cada dia. És fàcil constatar que en molts casos tenen un origen en el fet de no conèixer suficientment a un mateix, no haver estat capaç de generar la millor versió de la pròpia persona.

Amb aquesta proposta volem anar més enllà de les dimensions relatives al paper tradicional de l'escola situant-nos en una visió global i compromesa de les seves funcions en l'educació dels futurs ciutadans d'una societat que necessita i aspira ser millor, més justa i equilibrada. Això requereix una veritable educació emocional integrada.